

Theo Lời Kể Của Cư Sĩ Định Khiêm

Lão pháp sư Tịnh Không là pháp sư giảng kinh đầu tiên mà Định Khiêm gặp được trong đời, đồng thời cũng là ân sư và quý nhân dẫn dắt tôi bước vào con đường giáo dục Phật giáo. Trước khi gặp được kinh giáo của lão pháp sư, hiểu biết của Định Khiêm đối với Phật giáo còn rất ít. Dù luôn tìm kiếm theo đuổi một giá trị tinh thần, nhưng tôi mãi không thể đạt được như ý nguyện. Cho đến khi nghe được kinh giáo của lão pháp sư, tôi mới hiểu rằng điều mình vẫn luôn tìm kiếm chính là Phật pháp và đại đạo. Cũng nhờ nhân duyên với lão pháp sư, tôi mới được học tập tinh thần của các kinh điển Nho - Phật - Đạo, và cũng hiểu được sự thù thắng của pháp môn niệm Phật Tịnh độ. Từ đó, cuộc đời của Định Khiêm đã có phương hướng và mục tiêu. Có được cơ duyên gặp gỡ và thân cận lão pháp sư, lại có thể làm việc ở Trung tâm giáo dục văn hóa Trung Hoa và Viện Hán học do lão pháp sư khởi xướng, cuộc đời tôi mới có ý nghĩa và giá trị thật sự.

Cụ ông hiền từ

Lần đầu tiên tôi được gặp lão pháp sư là vào mùa hè năm 2010. Lúc ấy, tôi vẫn đang làm tình nguyện viên ở một hội nghiên cứu văn hóa truyền thống tại thành phố nọ, đồng thời là giáo viên phụ đạo Đề Tử Quy. Khi hội trưởng Trương báo cho Định Khiêm biết phải nhanh chóng chuẩn bị lên tàu sang Hồng Kông để gặp lão pháp sư; trong tâm trạng vừa hồi hộp lại vừa xúc động không sao kìm nén được, tôi vội vã lên đường. Nhớ lại khi đó, thời gian được gặp lão pháp sư ở Hồng Kông không quá dài. Bởi lúc ấy có khá nhiều đoàn thể đến bái kiến lão pháp sư, mà phía hội nghiên cứu cũng có khá đông người đi, chủ yếu là để báo cáo với lão pháp sư về công tác giảng dạy Đề Tử Quy ở địa phương. Cho nên lúc đó Định Khiêm chỉ có thể đánh lễ lão pháp sư và chụp ảnh lưu niệm cùng ngài mà thôi. Ấn tượng đầu tiên của tôi đối với lão pháp sư chính là sự hòa nhã dễ gần, hiền từ và không hề kênh kiệu.

Cụ ông trí tuệ

Nhắc đến nhân duyên với lão pháp sư, thì phải kể từ tháng 10 năm 2004. Khi ấy tôi vừa ở nước ngoài du học trở về và làm việc tại một trường cao đẳng ở thành phố nọ. Trong thời gian du học ở nước ngoài, tôi đã suy ngẫm rất nhiều về văn hóa truyền thống Trung Quốc, còn khởi lên nguyện vọng muốn hoằng dương văn hóa truyền thống và Phật pháp ở các quốc gia phương Tây. Vì vậy, việc đầu tiên tôi làm sau khi về nước là tìm kiếm các thông tin và sách vở về lĩnh vực văn hóa truyền thống. Thật trùng hợp là lúc đó tôi có thể xem được đài truyền hình vệ tinh Ma Cao. Một lần nọ, trong một chương trình, tôi thế mà được nghe lão pháp sư giảng về Nhận thức Phật giáo. Ngay lập tức, tôi bị cuốn hút bởi cách diễn giải hoàn toàn mới mẻ của lão pháp sư đối với Phật giáo. Từ trước đến nay, trong lòng của Định Khiêm, việc nhiều hương khách vào chùa thắp nhang bái Phật đều là sự cầu tài, cầu phước một cách mê tín. Nên bản thân không mấy hứng thú với việc vào chùa thắp nhang, thậm chí còn cho rằng việc đó quá nặng tính hình thức. Dù sao thì lúc đó tôi khá tán đồng với quan niệm không chú trọng hình thức của Thiền tông. Thế nhưng, bài giảng Nhận thức Phật giáo của lão pháp sư đã giúp Định Khiêm có một nhận thức hoàn toàn mới về hàm nghĩa của Phật giáo. Tôi hiểu ra rằng Phật giáo chính là nền giáo dục viên mãn và tốt đẹp cùng cực mà Thế Tôn dành cho chúng sanh trong chín pháp giới. Tượng Phật, nước trong, hương hoa và trái cây cúng đều là dụng cụ dạy học. Địa Tạng Vương Bồ-tát đại diện cho đạo hiếu, Quán Âm Bồ-tát đại diện cho lòng từ bi, Văn-thù Bồ-tát đại diện cho trí tuệ, Phổ Hiền Bồ-tát đại diện cho sự nỗ lực thực hành; còn hoa quả và nước trong lần lượt tượng trưng cho nhân quả và tâm thanh tịnh. Tất cả những khái niệm này trước đây tôi chưa từng được nghe qua, trong khoảnh khắc đã mở ra một kho tàng trí tuệ cho tôi. Kể từ đó việc học Phật pháp của Định Khiêm giống như có sao Mai [dẫn lối], bỗng chốc tìm được phương hướng. Và cũng từ ấy, tôi bắt đầu hành trình theo lão pháp sư học tập thông qua mạng Internet.

Đạo sư của cuộc đời

Tôi nhớ rằng, đường liên kết đầu tiên tôi tìm thấy các bài giảng kinh của lão pháp sư ở trên mạng là trang web tên “Bát-nhã Ba-la-mật”. Khi ấy, trong trang web này có rất nhiều phim Phật giáo, đặc biệt là các video giảng kinh của lão pháp sư. Định Khiêm như nhật được báu vật, lịch trình học Phật mỗi ngày của tôi chính là: buổi tối cứ đúng giờ mở trang web này, xem phim Phật giáo và nghe lão pháp sư giảng kinh. Do ban đầu Định Khiêm đặc biệt có hứng thú với kinh Kim Cang - bộ kinh gắn liền với sự khai ngộ của đại sư Lục tổ Huệ Năng, tôi rất mong mình có thể đốn ngộ thành Phật. Vì vậy, bộ kinh đầu tiên tôi nghe lão pháp sư giảng là Kim Cang Kinh Huyền Nghĩa. Sau đó, theo sự giới thiệu của lão pháp sư, lần lượt bắt đầu nghe và xem các kinh Phật như kinh Địa Tạng, A-di-đà Kinh Yếu Giải, Bốn mươi tám đại nguyện và kinh Vô Lượng Thọ v.v.. Càng nhập tâm nghe kinh, trong lòng càng tràn đầy pháp hỷ; mỗi ngày trong miệng và trong đầu đều là đạo lý Phật pháp. Thậm chí khi gặp đồng nghiệp, bạn bè hay người thân, tôi cũng không quên giới thiệu nội dung của những bộ đại kinh này. Cuối cùng khiến người thân và đồng nghiệp đều không thể chịu nổi. Đúng lúc đó, trong đĩa *Hòa hợp cứu vãn nguy cơ*, lão pháp sư đã đặc biệt giới thiệu về *Đệ Tử Quy* và Trung tâm văn hóa ở Lư Giang. Đồng thời ngài cũng nhiều lần nhấn mạnh trong các buổi giảng kinh rằng: “Không học Tiểu thừa mà học Đại thừa trước thì không phải là đệ tử Phật”. Ngài còn giảng giải riêng về *Tịnh nghiệp tam phước*, *Sau năm năm thật làm Bồ-tát*, đặc biệt nhấn mạnh tầm quan trọng của việc cấm ba cái rẽ cho đệ tử Phật. Thậm chí ngay cả trong mơ, Định Khiêm cũng được nhắc nhở phải cấm sâu ba cái rẽ này. Lúc bấy giờ, Định Khiêm mới biết vì sao mình lại khiến mọi người sanh phiền não, chủ yếu là do mình chưa có nền tảng làm người. Từ đó, tôi bắt đầu nghe các đĩa giảng của thầy Thái Lễ Húc như: *Đệ Tử Quy* và tu học Phật pháp, *Giảng chi tiết Đệ Tử Quy*, *Làm thế nào để trở thành một người tốt đúng như pháp v.v.*, và cũng bắt đầu nghe xem các kinh điển thuộc ba gốc rễ như Thái Thượng Cầm

Ứng Thiên và kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo. Cũng bởi vì điều chỉnh lại thứ tự tu học, nên tháng 11 năm 2008 vào dịp thành lập Hội nghiên cứu văn hóa truyền thống, tôi mới có cơ hội làm tình nguyện viên, học một khóa Đệ Tử Quy và sau đó đảm nhiệm vai trò giáo viên phụ đạo Đệ Tử Quy. Nếu không có sự chỉ dẫn của lão pháp sư, con đường học Phật của Định Khiêm e rằng sẽ quanh co hơn rất nhiều. May mắn thay, nhờ sự dẫn dắt của lão pháp sư suốt chặng đường, Định Khiêm mới không phải đi quá nhiều đường vòng.

Cụ ông khéo léo dẫn dắt từng bước

Lần đầu tiên được trực tiếp nghe lão pháp sư giảng kinh là ở phòng thu hình trên tầng 10 của Hiệp hội giáo dục Phật-đà Hồng Kông. Do trong phòng thu không được phát ra bất kỳ tiếng động nào, nên lúc đầu tôi hơi căng thẳng. Khi nghe kinh, đừng nói là nhìn thẳng vào lão pháp sư, ngay cả thở mạnh tôi cũng không dám. Thế nhưng, theo từng lời giảng ôn hòa của lão pháp sư, tâm trạng căng thẳng dần dần được thả lỏng; suốt quá trình nghe kinh, trong lòng cảm thấy rất thanh mát và dễ chịu. Năm 2012, sau khi đến làm việc ở Trung tâm giáo dục văn hóa Malaysia, tôi càng có thêm nhiều cơ hội vào phòng thu để nghe kinh. Sự căng thẳng và bất an trong lòng từ lâu đã chẳng còn hiện hữu, chỉ còn lại niềm pháp hỷ khi nghe kinh và lòng kính ngưỡng trước trí tuệ của lão pháp sư trong việc giải đáp mọi thắc mắc của thính chúng.

Khoảng vào năm 2013, khi lão pháp sư một lần nữa sang Malaysia giảng kinh. Định Khiêm có cơ hội cùng lão pháp sư đi dạo và dùng bữa ở tinh xá gần trung tâm Malaysia. Lúc đó vì có một số vấn đề liên quan đến Phật pháp cần thỉnh giáo lão pháp sư, nên trong lúc cùng đi dạo với lão pháp sư, Định Khiêm nhận được sự cho phép, đã tự mình thỉnh giáo về các vấn đề như: đạo hiếu, thần thông, cũng như cách hoằng dương văn hóa truyền thống trong tăng đoàn (câu hỏi cuối cùng là do một pháp sư tỳ-kheo-ni nhờ Định Khiêm hỏi giùm). Nhớ lại khi ấy, lúc lão pháp sư đi dạo trên sân, bước chân vững vàng mà khoan thai; khi trả lời câu hỏi của

Định Khiêm thì hết sức hiền hòa dễ gần, lại khéo léo dẫn dắt từng bước. Đến khi tôi chia sẻ lại lời giải đáp của lão pháp sư cho vị pháp sư tỳ-kheo-ni kia, pháp sư ấy vô cùng tán thán lòng từ bi và trí tuệ của ngài, và quyết định nghe theo ý kiến của lão pháp sư, không còn chấp trước vào việc hoằng dương văn hóa truyền thống trong tăng đoàn nữa. Đến giờ dùng cơm, Định Khiêm may mắn được sắp xếp ngồi cùng bàn với lão pháp sư. Còn nhớ khi đó, tôi khá dè dặt, suýt chút nữa đã đứng dậy gấp thức ăn cho mọi người. Lão pháp sư lúc đó vẫn ung dung, lặng lẽ dùng hết phần cháo và món ăn mà bác sĩ chăm sóc sức khỏe đã đặt sẵn trên bàn trước mặt ngài. Đến khi ăn trái cây, ngài vẫn không quên mời mọi người cùng dùng. Mãi đến khi tất cả đều ăn xong, lão pháp sư mới bắt đầu trò chuyện cùng mọi người. Tôi lúc ấy rất cảm thán trước oai nghi khi dùng bữa của lão pháp sư, cũng như sự giản dị trong những món ăn của ngài.

Cụ ông khiêm cung, lễ độ

Tuy số lần Định Khiêm có cơ hội ngồi cùng bàn ăn với lão pháp sư không nhiều, trong ấn tượng tổng cộng có ba lần.

Ngoài lần ở tinh xá tại Malaysia, còn một lần ở Đại Phố (Hong Kong), một lần khác là ở Viện Hán học Anh Quốc. Mỗi lần dùng bữa, lão pháp sư đều quan tâm đến những người xung quanh, luôn tinh ý quan sát xem nhân viên đã đến đông đủ chưa, mọi người đã ăn xong cả chưa. Đợi đến khi tất cả gần như đã ăn xong, ngài mới bắt đầu cùng mọi người trò chuyện trên bàn ăn. Nếu có khách hơi lớn tuổi ngồi cùng bàn, lão pháp sư cũng sẽ gấp thức ăn cho họ. Tuy tuổi tác và địa vị của ngài đều cao hơn người khác rất nhiều; nhưng lão pháp sư vẫn luôn khiêm nhường, hạ mình. Đồng thời, ngài cũng rất để ý đến cảm xúc của mọi người. Khi bầu không khí ở đó trở nên hơi nghiêm túc, ngài sẽ kịp thời nói sang những câu chuyện nhẹ nhàng.

Lão pháp sư không chỉ cung kính đối với người mà còn hết sức trân quý, giữ gìn đối với mọi đồ vật. Những dụng cụ ăn uống của lão pháp sư,

dù đã dùng hay chưa, đều được sắp xếp ngăn nắp, chỉnh tề. Thậm chí khi thấy bàn ghế đặt không ngay, ngài cũng sẽ tự tay chỉnh lại cho ngay ngắn. Năm 2017, có dịp đến Lục Hòa Viên (Hồng Kông) tham quan tinh xá nơi lão pháp sư cư trú; tôi nhìn thấy căn phòng của lão pháp sư tuy nhỏ nhưng mọi vật đều được bài trí vô cùng gọn gàng, có trật tự. Trong bồn rửa tay không hề thấy một giọt nước đọng nào, còn vòi nước bằng thép không gỉ thì được lau chùi sáng bóng như mới.

Cụ ông tôn sư trọng giáo

Lão pháp sư đối với mọi việc mình làm, chưa bao giờ nhận công lao về mình, mỗi lần đều nhường công lao cho mọi người. Lấy việc thành lập Viện Hán học Anh Quốc làm ví dụ: lão pháp sư luôn ghi nhận công lao gây dựng viện Hán học cho thái tử Charles và hiệu trưởng Hughes. Mỗi lần phát biểu trước toàn thể thầy trò viện Hán học, ngài đều nhắc đến sự đóng góp của thái tử Charles và hiệu trưởng đối với viện Hán học, đồng thời nhiều lần bày tỏ lòng biết ơn đối với ân tri ngộ và hộ trì của họ. Lão pháp sư không chỉ khiêm nhường hạ mình với phía nhà trường, mà đối với các thầy cô ngài cũng cung kính lễ độ. Hễ có cơ hội, ngài sẽ cùng thầy cô dùng bữa, tọa đàm, xem kịch, lắng nghe họ báo cáo tình hình giảng dạy, khuyến khích họ đào tạo thêm nhân tài, tiếp tục truyền thừa văn hóa truyền thống, thậm chí ngài còn tập hợp mọi người lại cùng nghe họ ngâm xướng thơ ca. Mỗi lần như vậy, ngài đều mời các thầy cô ngồi cùng mình để tiện cho việc trao đổi kịp thời, lắng nghe ý kiến và đề nghị của mọi người, nhằm thể hiện sự tôn trọng đối với các thầy cô. Khi biết tình hình thời tiết ở vùng Lampeter xứ Wales thường có gió lớn mưa nhiều, ngài còn tặng áo gió và khăn choàng cổ cho các thầy cô. Thấy có thầy không đeo khăn choàng cổ, ngài còn tháo khăn của mình và tự tay choàng cho vị đó. Sự quan tâm dành cho các thầy cô quả thật chu đáo đến từng chi tiết nhỏ. Khi các thầy cô ra về, ngài còn đích thân đứng trước cửa tiễn đưa, dõi mắt nhìn họ dần dần đi xa. Có lần, khi biết một giáo sư lớn tuổi yêu thích thư pháp nhưng không mang theo dụng cụ để viết, ngài ngay lập

tức dặn dò thị giả mang bộ văn phòng tứ bảo của mình tặng cho giáo sư ấy.

Cụ ông từ bi, bao dung

Lão pháp sư đối với tất cả chúng sanh đều yêu thương che chở bình đẳng, không có tâm phân biệt. Bất kể khách đến thăm có thân phận cao quý hay là hàng đại chúng bình thường, lão pháp sư đều xem như nhau. Với những câu hỏi được họ nêu ra, ngài đều kiên nhẫn giải đáp. Đôi khi, đối với những đồng nhân trong lòng còn nghi vấn nhưng không trực tiếp đưa ra câu hỏi, lão pháp sư cũng cực kỳ khéo léo giải đáp luôn cho họ trong các buổi khai thị dành cho đại chúng. Tình huống như vậy đã được không ít người chia sẻ lại, và bản thân tôi cũng có trải nghiệm tương tự. Nhớ có một lần, khi cùng các vị khách lắng nghe buổi khai thị trực tiếp của lão pháp sư, trong lòng tôi lúc ấy cứ suy nghĩ mãi về chuyện nhẫn nhục. Bất chợt trong lúc khai thị, lão pháp sư thốt lên một câu: “Trong tâm có chữ nhẫn thì vẫn chưa đủ; phải loại bỏ chữ nhẫn trong tâm, không còn ý niệm về nhẫn, như vậy mới được gọi là nhẫn nhục thật sự”. Lúc đó Định Khiêm cảm thấy quá thần kỳ, bản thân không nêu câu hỏi, nhưng những lời lão pháp sư nói lại giải đáp đúng nghi vấn trong lòng mình.

Giai đoạn đầu khi Viện Hán học Anh Quốc mới thành lập, do mọi người đến từ nhiều nơi khác nhau nên cách thức làm việc vẫn đang trong quá trình thích nghi, hòa hợp. Mỗi ngày, lão pháp sư đều dẫn chúng tôi đi xem kịch Hoàng Mai tên Ngõ Hai Mét, còn có phim tài liệu Đại Quốc Ngoại Giao. Ngài nhắc nhở chúng tôi phải mở rộng tâm lượng, bất cứ việc gì cũng nên nhẫn nhường nhiều hơn, sống hòa hợp với nhau để phục vụ Viện Hán học ngày càng tốt hơn. Lão pháp sư không hề trách mắng bất kỳ ai trong chúng tôi, mà chỉ thông qua việc xem phim và hí kịch, mượn những tình huống trong đó để khơi gợi và giáo dục mọi người, để chúng tôi tự mình lĩnh ngộ tầm quan trọng của hòa hợp. Nỗi khổ tâm và lòng từ bi của ngài quả thật khiến tâm chúng tôi sanh hồ thẹn. Ngay cả đối với những đồng nhân mắc lỗi, lão pháp sư vẫn sẽ cho họ cơ hội để họ có thể

sửa sai, làm lại từ đầu. Nếu người mắc lỗi thật sự không thể tự kiểm điểm, ngài cũng sẽ cho họ một đường lui rất tốt, để họ càng có nhiều thời gian suy ngẫm và sửa đổi, ngài đối với họ vẫn một mực bao dung và quý trọng như thế. Lão pháp sư thật từ bi, thật bao dung, yêu thương bảo vệ hết thảy chúng sanh; ngài không đối lập với bất kỳ ai, bất kỳ việc gì hay bất kỳ vật gì.

Đối với học trò và hậu bối, lão pháp sư luôn kiên nhẫn không ngại phiền hà, giải đáp mọi vấn đề mà họ nêu ra. Trong các dịp như những buổi khai thị vào bữa sáng, bữa trưa hay lễ khai giảng; ngài không ngừng nhấn mạnh ý thức sứ mệnh và tầm quan trọng của hiếu thân tôn sư, mong rằng họ có thể thật sự truyền thừa văn hóa truyền thống. Đối với đời sống của họ, lão pháp sư cũng càng thêm quan tâm, thường xuyên hỏi han tình hình sinh hoạt của mọi người, xem họ có thích nghi với môi trường nơi đây hay không, v.v.. Ngài hy vọng trong tương lai họ có thể cùng nhau chung sống, “thâm nhập một môn” vào kinh Vô Lượng Thọ và các kinh điển khác. Thậm chí ngài còn dành cả tinh xá của mình ở Lampeter để làm nơi tu học cho mọi người sau này. Sự từ bi và bao dung của lão pháp sư khiến chúng tôi cảm nhận được tấm lòng rộng lớn bao la của ngài, cũng như những cống hiến tận tụy dốc hết tâm lực vì sự phục hưng văn hóa dân tộc Trung Hoa và hòa bình thế giới.

Cụ ông có tầm nhìn xa

Từ việc hoằng dương Đệ Tử Quy cho đến việc trả lại danh xưng đúng nghĩa cho giáo dục Phật giáo, từ việc thúc đẩy phục hưng văn hóa truyền thống ở trung tâm Lư Giang đến việc thiết lập diễn đàn hòa hợp đa nguyên tôn giáo thế giới ở Liên Hiệp Quốc; lão pháp sư trong những năm cuối đời vẫn luôn bền ba vì sự hòa hợp tôn giáo và hòa bình thế giới. Một cụ già ở độ tuổi 94, ngài vẫn thường xuyên bền ba khắp nơi trên thế giới. Ngay cả người trẻ tuổi cũng không chịu nổi cường độ ấy, nhưng ngài lại chưa từng cảm thấy khổ nhọc, mà coi đó chính là lý tưởng và sứ mệnh của mình. “Chỉ mong chúng sanh được lìa khổ, chẳng vì bản thân cầu an

lạc”, đây chính là sự khắc họa chân thật và cũng là thân giáo của lão pháp sư.

Lời kết

Trong đời này, có thể gặp được lão pháp sư và được thân cận bên ngài là một chuyện rất may mắn. Hết sức biết ơn vì có được cơ duyên này để được lắng nghe lời chỉ dạy của lão pháp sư, nhờ đó mà thay đổi vận mệnh của chính mình. Những câu chuyện về thân giáo của lão pháp sư thì rất nhiều. Nếu so ra, những điều Định Khiêm ghi lại có lẽ không mấy nổi bật. Tuy vậy, chúng lại có ảnh hưởng to lớn đối với cuộc đời của Định Khiêm, để lại những ấn tượng sâu sắc trong lòng. Dẫu còn nhiều thiếu sót, chưa thể kể hết muôn phần, vẫn mong mượn cơ hội này bày tỏ lòng biết ơn vô hạn đối với lão pháp sư.

Tổ biên tập “Thân giáo của hòa thượng Tịnh Không”